

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: Perjantai 12.2.2010 klo 9.10 - 10.30

Paikka: Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän toimisto,
Kultasepänskatu 4 B, Kerava

Osallistujat:

Jarmo Vääriskoski	Uudenmaan ELY-keskus
Eero Keto	Paijalan yht. vesialueen osakaskunta
Pentti Korkka	Tuomalan kalastuskunta
Jyri Seuna	Tuusulan seudun maataloustuottajat ry
Antero Alhonen (pj.)	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky
Mauri Pekkarinen	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky
Jaana Hietala (siht.)	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky

Poissa:

Erkki Kukkonen (varapj.)	Järvenpään kaupunki
Kaarina Wilskman	Järvenpään kaupunki
Olli Lappalainen	Tuusulan kunta
Sanna Kervinen	Tuusulan kunta
Heikki Hämäläinen	Tuusulan kunta
Tero Taponen	Uudenmaan ELY-keskus
Tuija Reinikainen	Pro Tuusulanjärvi -liike

1. KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.10

OHJAUSRYHMÄN KOKOONPANON TARKISTUS

Tuusulan seudun maataloustuottajat ry on nimennyt Jyri Seunan Jouko Riolan tilalle.

Päätös: Merkittiin tiedoksi ohjausryhmän jäsenen vaihtuminen.

2. KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Ehdotus: Jaettu asialista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Ehdotuksen mukainen

3. EDELISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Ehdotus: Hyväksytään ohjausryhmän pöytäkirja 2/2009.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

4.

TUUSULANJÄRVEN KUNNOSTUSHANKKEEN KUSTANNUKSET VUONNA 2009

Tuusulanjärvi-hankkeen menot kuntayhtymän kirjanpidossa vuonna 2009 olivat yhteensä 569 876 € sisältäen yleiskustannuslisän 20 000 €. Projektin tuotot muodostuvat kuntien maksamasta 2*250 000 eurosta. Kuntien edellisten vuosien rahoitusosuudesta vuodelle 2009 siirtyi 69 767 euroa.

Tuusulanjärven kunnostushankkeen toteutuneet kustannukset (€) menoryhmittäin vuonna 2009 olivat seuraavat:

Momentti	Toteutuma
Maatalouden kuormituksen vähentäminen	14 431
Kosteikot	365 666
Rantojen kunnostus	12 309
Sedimentin kunnostus, ilmastus	18 015
Sedimentin kunnostus, muut	491
Hoitokalastus	45 512
Kalatutkimus	18 484
Yleiset (sis. yleiskustannuslisän)	94 957
Yhteensä	569 865

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi vuoden 2009 kustannukset.

Käsittely: Pekkarinen esitteli asian. Hän kertoi, että suurin kustannuserä oli Rantamo-Seittelin kosteikon rakentaminen. Hoitokalastukseen kuului rahaa odotettua enemmän, koska vuoden 2009 kalansaalis selvästi suurempi kuin viime vuosina. Rantojen kunnostuksen kustannukset olivat puolestaan odotettua pienemmät, koska karvalehteä ei tarvinnut poistaa järvestä. Muut kulut olivat odotusten mukaisia.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

5.

KUNNOSTUSHANKKEEN RAHOITUS VUONNA 2010

Vuonna 2010 Tuusulan kunta ja Järvenpään kaupunki rahoittaa Tuusulanjärven kunnostushanketta 120 000 eurolla (yhteensä 240 000 €). Valtion osuudeksi on arvioitu 20 000 €. Liitteessä 1 on esitetty hankkeen helmikuussa 2010 tarkistettu toimintasuunnitelma ja kulujen jako eri menoryhmiin vuodelle 2010.

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi hankkeen taloudellisen tilanteen ja hyväksyy toimintasuunnitelman v. 2010.

Käsittely: Todettiin valtion osuuden pienentyneen 12 000 euroon, joten hankkeen kokonaisrahoitus vuodelle 2010 on yhteensä 252 000 euroa.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

6. KALASTUS

Tuusulanjärven hoitokalastussaaalis syksyllä 2009 oli 66 100 kg (58 vetoa, keskisaalis 1 100 kg/veto). Nuottaajina toimivat Aulis Kiiskilä ja Arto Hautala (61 092 kg) sekä Uudenmaan ympäristökeskus (4 980 kg). Kalansaalis oli selvästi suurempi kuin viime vuosina (liite 2). Hoitokalastuksen kokonaiskustannukset olivat 45 512 €, josta nuottauksen osuus oli 36 700 €. Uudenmaan ympäristökeskus toteutti nuottauksen virkатыönä. Sopimus Kiiskilän kanssa on voimassa vielä vuoden 2010 ja optiona vuodelle 2011.

- Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi syksyn 2009 hoitokalastussaaaliin.
- Käsittely: Todettiin, että saaliserittely ei ole vielä valmistunut. Sovittiin, että se toimitetaan osakaskunnille heti sen valmistuttua ja ohjausryhmälle seuraavaan kokoukseen.
- Päätös: Ehdotuksen mukainen.

7. RANTAMO-SEITTELIN KOSTEIKKO

Kosteikko on valmistunut ja luovutettu kuntayhtymälle 1.12.2009. Tuusulan kunnan rakennusvalvonta teki lopputarkastuksen 17.12.2009. Rakennuskustannukset olivat 770 000 euroa (ilman alv.), josta kuntayhtymän osuus oli 475 000 ja ympäristökeskuksen osuus 295 000 euroa. Kuntayhtymä on jo maksanut osuutensa rakentamiskuluista ympäristökeskukselle.

Rantamo-Seittelin kosteikon seuranta jatkuu seurantaohjelman mukaisesti. SYKEN tutkimushanke ”Rantamo-Seittelin kosteikon seurannan automatisointi” maksaa kuntayhtymälle 10 000 euroa näytteiden analysointikustannuksia. Kuntayhtymä kilpailutti laboratorioanalyysit ja kunnostustyöryhmä hyväksyi 21.1.2010 Metropolilab-laboratorion tarjouksen edullisimpana.

- Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi kosteikon valmistumisen ja vedenlaadun seurannan toteutuksen.
- Käsittely: Pekkarinen kertoi seurannan järjestämisestä ja totesi, että kuntayhtymän ottamien näytteiden tuloksia käytetään automaattisen mittauslaitteiston kalibrointiin. SYKEN varaama 10 000 € määräraha tulee kattamaan suurimman osan näytteenottokuluista. Automaattinen seurannan avulla saadaan tarkka kuva kosteikon fosfori- ja typpitaseista. Seuranta tulee jatkumaan kosteikolla SYKEN hankkimilla laitteilla useita vuosia.
- Päätös: Ehdotuksen mukainen.

8. RAPORTIT JA SELVITYKSET

Paula Muukkonen päivitti Tuusulanjärven kuormituslaskelmat syksyllä 2009. Fosforin ulkoinen kuormitus ei ole vähentynyt 2000-luvulla: keskimääräinen vuosikuorma oli suurempi 2000-luvulla kuin 1990-luvulla (liite 3).

Paula Muukkonen päivitti Tuusulanjärven kosteikkojen ja laskeutusaltaiden hoitosuunnitelmat. Lähiaikoina tulevat ajankohtaisiksi Räikilänojan laskeutusaltaan tyhjennys, Pelinojalla pajukon raivaus ja Mäyränojan suun laskeutusaltaan ruoppaus ja niitto. Vuohikkaanojan altaiden tyhjennys toteutetaan vuonna 2010.

RKTL:n raportit Tuusulanjärven verkkokoekalastuksista ja eläinplanktonitutkimuksesta vuonna 2009 ovat valmistuneet. Särkikalat ovat olleet koekalastuksen runsain saalisryhmä koko seurantajakson ajan (1996 - 2009). Tulosten perusteella kalojen lisääntymisen onnistui vuonna 2009 paremmin kuin vuonna 2008, jolloin vesi oli sameaa. Eläinplanktonin määrä oli suurempi kuin vuonna 2008, mutta yhtä suuri kuin vuosina 2006 ja 2007. Myöskään vesikirppujen kokojakaumassa ei tapahtunut suuria muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna.

SYKE on saanut kesän 2009 kasviplanktonlaskennan valmiiksi. Tulosten perusteella levämäärä pysyi kohtuullisena koko kesän ja sinilevää esiintyi pieninä määrinä (2- 4 % biomassasta) vain elokuussa (liite 4).

Raporttien keskeiset tulokset esitellään kokouksessa.

Ehdotus:

Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi

- a) Tuusulanjärven kuormituslaskelmat,
- b) kosteikkojen ja laskeutusaltaiden hoitosuunnitelmat,
- c) verkkokoekalastuksen ja eläinplanktonitutkimusten raportit ja
- d) kasviplanktonlaskennan tulokset.

Käsittely:

Hietala ja Pekkarinen esittelivät tuloksia. Raportit lähetetään ohjausryhmän jäsenille tiedoksi. Vääriskoski totesi, että klorofyllimäärälle asetettu 20 µg/l -tavoitetaso on lähes saavutettu. Pekkarinen totesi, että realistisempi tavoitetaso olisi 25 µg/l, jota alemmas ei voida päästä, ellei kuormitusta saada selvästi vähennettyä. Korkka jakoi kaavion fosforitaseesta (ptk_liite 1) ja sen pohjalta keskusteltiin sisäisen kuormituksen määrittelystä.

Päätös:

Ehdotuksen mukainen.

9. TUTKIMUKSET VUONNA 2010

Kuntayhtymän toteuttama järven tilan seuranta jatkuu edellisten vuosien tapaan (sedimentaatio, happi ja sedimentistä vapautuvan

kaasun määrä). Pohjaeläinseurantaa suunnitellaan yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Tutkija Tommi Malinen (Helsingin yliopisto) on hakenut lisärahoitusta särkikalojen populaatiotutkimuksen loppuunsaattamiseksi. Rahoitusta on haettu myös Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistykseltä ja Maa- ja vesitekniikan tuki ry:ltä. Rahoitustarve on yhteensä n. 10 000 euroa. Tutkimuksen valmiiksi saaminen on tärkeää hoitokalastuksen vaikutusten arvioimiseksi. Kunnostustyöryhmä päätti 21.1.2010 rahoittaa tutkimusta enintään 4 000 eurola.

Kalaston tutkimussopimukset (HY, RKTL) päättyivät vuoteen 2009 ja mahdollisia jatkotutkimuksia suunnitellaan loppuraporttien valmistuttua. Hoitokalastuksen saaliin analysointi on syytä tehdä syksyllä 2010 (rahoitusvaraus 8 000 €). Muuhun kalaston seurantaan ei riitä rahoitusta vuonna 2010.

Kuntayhtymä on seurannut sedimentistä vapautuvan kaasun määrää vuosittain (liite 5). Sedimentistä vapautuva kaasu on happellisissa oloissa pääasiassa hiilidioksidia ja hapettomissa oloissa metaania. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus teki vuonna 2002 mittauksia, joissa selvitettiin hapen tunkeutumissyvyyttä sedimenttiin ja siitä vapautuvien kasvihuonekaasujen määriä. Tutkimuksen uusimismahdollisuuksia ja kustannuksia selvitetään.

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi

- a) järven tilan seurannan vuonna 2010,
- b) särkikalojen populaatiotutkimuksen lisärahoituksen,
- c) hoitokalastuksen saaliin analysoinnin syksyllä 2010 ja
- d) sedimentistä vapautuvien kasvihuonekaasujen tutkimussuunnitelmat.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

10. TIEDOTUS JA NEUVONTA

Kalatutkijoiden ja osakaskuntien yhteinen kokous pidetään kesällä kalatutkimusraporttien valmistuttua.

Tuusulan kunnan vesihuoltosuunnitelman päivitys valmistuu kevään 2010 aikana. Tämän jälkeen on tarpeellista tiedottaa kunnallistekniikan ulkopuolelle jääville mahdollisuuksista toteuttaa jätevesien käsittely. Tuusulan kunta on suunnitellut yleisötilaisuutta aiheesta yhdessä kuntayhtymän ja Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistyksen kanssa. Kunnostustyöryhmä nimesi Anu Tynin ja Tero Rantasen tilaisuutta suunnittelevaan työryhmään, lisäksi Mauri Pekkarinen ja Jaana Hietala osallistuvat suunnitteluun.

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi tiedotus- ja neuvontatilaisuudet.

Käsittely: Vääriskoski muistutti, että Onnela-seminaarin esitykset ovat nähtävillä vesienhoito.net -sivustolla.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

11.

KUNNOSTUSTOIMENPITEIDEN JATKON SUUNNITTELU

Pentti Korkka toi ohjausryhmän kokouksessa 18.9.2009 esille kunnostuksen ja erityisesti hoitokalastussuunnitelman päivityksen tarpeen. Kalastotutkimusten valmistumisen jälkeen voidaan arvioida tähän asti toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia ja hoitokalastuksen jatkamisen tarvetta. Kunnostustyöryhmä päätti perustaa työryhmän, johon on pyydetty Jukka Horppilaa Helsingin yliopistosta ja Anne-Mari Ventelää Pyhäjärvi Instituutista.

Ehdotus: Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi suunnittelutyöryhmän perustamisen.

Käsittely: Korkka esitti 4.10.2009 Keski-Uusimaa lehdessä olleen jutun Järvenpään ympäristöyhdistyksen luentotilaisuudesta missä tutkija Jukka Ruuhijärvi oli kertonut Tuusulanjärven kunnostamismahdollisuuksista. Keskustelussa todettiin, että esitelmän sanoma oli se, että ilman todella suurta ravinnekuormituksen vähenemistä järven tila ei enää parane.

Päätös: Ohjausryhmä merkitsi tiedoksi suunnittelutyöryhmän perustamisen ja Keski-Uusimaa lehden jutun.

12.

MUUT ASIAT

Keto kertoi, että Kutinojan (Hankkijanoja) peltokuormitus on suurta ja alueelle tarvittaisiin laskeutusallas tai kosteikko. Alueen kaavoitus on vireillä ja tarve huomioidaan sen yhteydessä. Lisäksi hän muistutti, että altaita tai kosteikkoja tarvittaisiin myös Vuohikkaanojalle.

Korkka kysyi, onko kunnostamishankkeella suunnitelmia selvittää *Leptodora*-vesikirpun esiintymisiä järvessä. Hietala kertoi, ettei hankkeella ole mahdollisuuksia tehdä selvitystä vuonna 2010, mutta selvitystarve huomioidaan jatkotoimia suunniteltaessa. Aihe sopisi hyvin esim. opinnäytetyöksi.

13.

SEURAAVA KOKOUS

Ehdotus: Ohjausryhmä päättää seuraavan kokouksen ajankohdan.

Päätös: Seuraava kokous on 24.9.2010 klo 9.00 Kuntayhtymän toimistolla.

Puheenjohtaja

Antero Alhonen

Pöytäkirjanpitäjä

Jaana Hietala